

Correctievoorschrift VWO

2018

tijdvak 2

management & organisatie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten 1 scorepunt afgetrokken tot een maximum van 2 scorepunten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

1 maximumscore 2

- Bij lineaire aflossingen zijn de aflossingen elke periode gelijk 1
- Bij aflossing op basis van annuïteiten nemen de periodieke aflossingen toe 1

2 maximumscore 2

$$(30 \times 2 - 19) \times 4.800 = \text{€ } 196.800$$

3 maximumscore 2

- interest:
1 maart 2018: $\frac{196.800 \times 0,045}{2} = 4.428$
1 september 2018: $\frac{(196.800 - 4.800) \times 0,045}{2} = 4.320$ 1
- aflossing: $2 \times 4.800 = \underline{9.600}$
totaal € 18.348 1

4 maximumscore 3

- $(196.800 \times \frac{2}{12} \times 0,045) + (192.000 \times \frac{6}{12} \times 0,045 + (187.200 \times \frac{4}{12} \times 0,045) = 8.604$ 2
- $8.604 \times 0,408 = \text{€ } 3.510,43$ 1

Opgave 2

5 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Een vereniging heeft leden en een stichting niet.
- Het bestuur van een vereniging is gekozen, bij een stichting is er sprake van coöptatie.
- Het doel van een vereniging is meestal ten behoeve van de leden, bij een stichting ligt het doel meestal buiten de stichting.

per juist antwoord 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 2

$$5.620 \times 500 \times \frac{1 - 1,004^{-240}}{0,004} = 433.002.181,28. \text{ afgerond } \text{€ } 433.002.000$$

of

$$a = \frac{1}{1,004^{240}}$$

$$r = 1,004$$

$$n = 240$$

$$S = 154,0933029$$

$$5.620 \times 500 \times 154,0933029 = 433.002.181,28. \text{ afgerond } \text{€ } 433.002.000$$

7 maximumscore 2

- c 1
- Naarmate gelijke bedragen over een langere periode contant gemaakt moeten worden, neemt de factor waardoor gedeeld moet worden $(1 + i)^n$ toe, omdat n toeneemt. Dus neemt de contante waarde bij uitbreiding van de looptijd minder dan evenredig toe 1

Opmerking

Het tweede scorepunt wordt toegekend wanneer het eerste scorepunt ook is behaald.

8 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Stefanus heeft het recht tot terugkoop, maar niet de plicht. Het is niet zeker dat ook alle woningen zullen worden terugverkocht aan Stefanus.
- De balans van Stefanus geeft dan geen getrouw beeld van de werkelijkheid.

9 maximumscore 2

$$\frac{187.435}{7.302 + 282.636 + 316.000 + 4.688} \times 100\% = 30,7\%$$

10 maximumscore 2

$$166.000 - 45.000 - 0,3 \times (166.000 - 150.000) = \text{€ } 116.200$$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 3

balanspost	bedrag	toename / afname / geen verandering
verandering bij activa		
Terugkooprecht	€ 20.700.000	afname
Teruggekochte woningen	€ 20.916.000	toename

balanspost	bedrag	toename / afname / geen verandering
verandering bij Eigen Vermogen		
Eigen Vermogen	€ 0	n.v.t.
verandering bij Vreemd Vermogen		
Hypothecaire lening	€ 20.916.000	toename
Te betalen bedragen bij terugkoop	€ 20.700.000	afname

Ruimte voor berekeningen

Terugkooprecht	$180 \times 115.000 = 20.700.000$
Teruggekochte woningen	$180 \times 116.200 = 20.916.000$
Eigen Vermogen	-
Hypothecaire lening	zie bij Teruggekochte woningen
Te betalen bedragen bij terugkoop	zie bij Terugkooprecht

- geen verandering Eigen Vermogen 1
- Terugkooprecht + Te betalen bedragen bij terugkoop + afname + 20.700.000 1
- Teruggekochte woningen + Hypothecaire lening + toename + 20.916.000 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 3

balanspost	bedrag	toename / afname / geen verandering
verandering bij activa		
Terugkooprecht	€ 20.700.000	afname
Liquide middelen	€ 8.964.000	toename

balanspost	bedrag	toename / afname / geen verandering
verandering bij Eigen Vermogen		
Eigen Vermogen	€ 8.964.000	toename
.....		
verandering bij Vreemd Vermogen		
Te betalen bedragen bij terugkoop	€ 20.700.000	afname

Ruimte voor berekeningen

Terugkooprecht:	$180 \times 115.000 = 20.700.000$
Liquide middelen	zie bij Eigen Vermogen
Eigen Vermogen	terug te ontvangen: - korting: $180 \times 45.000 = 8.100.000$ - deel winst: $0,3 \times 180 \times (166.000 - 150.000) = \underline{864.000}$ totaal $8.964.000$
Te betalen bedragen bij terugkoop	zie bij Terugkooprecht

- $8.100.000 +$ toename Liquide middelen en Eigen vermogen 1
- $864.000 +$ toename Liquide middelen en Eigen vermogen 1
- Terugkooprecht + Te betalen bedragen bij terugkoop + afname + $20.700.000$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Bij optie 1 blijft het eigen vermogen gelijk, terwijl het vreemd vermogen toeneemt. De solvabiliteit verslechtert Bij optie 2 neemt het eigen vermogen toe, terwijl het vreemd vermogen afneemt. De solvabiliteit verbetert. 	1
	Conclusie: optie 2 is het meest gunstig voor de solvabiliteit	1

Opgave 3

14 maximumscore 1

positief, want

- $IVV < RTV$ (oorzaak)
of
- $REV > RTV$ (gevolg)

15 maximumscore 2

- $GEV = \frac{18.000}{5,00} \times 100 = 360.000$

1

- $GVV = \frac{19.250}{3,50} \times 100 = 550.000$

$$\frac{550.000}{360.000} = 1,53$$

1

16 maximumscore 2

- versterkend,
- Voorbeeld van een juiste toelichting is:
 - Er is een positieve interestmarge bij een hefboomfactor > 1
 - Er is een positieve interestmarge bij de situatie dat het gemiddeld vreemd vermogen groter is dan het gemiddeld eigen vermogen

1

1

Opmerking

Het tweede scorepunt wordt toegekend wanneer het eerste scorepunt ook is behaald.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 2

hefboomfactor $\left(\frac{GVV}{GEV} \right)$	toelichting Licht zowel het teller- als noemereffect toe.
0 daalt	GVV neemt af, want lening neemt af. GEV neemt toe door de aandelenemissie.

interestmarge (RTV - IVV)	toelichting Licht zowel het teller- als noemereffect toe.
0 daalt	Nettowinst en interestkosten blijven gelijk. GTV blijft gelijk, dus de RTV blijft gelijk. Interestkosten blijven gelijk. GVV daalt, dus de IVV stijgt.

- gevolg voor de hefboomfactor
- gevolg voor de interestmarge

1
1

18 maximumscore 2

hefboomfactor $\left(\frac{GVV}{GEV} \right)$	toelichting Licht zowel het teller- als noemereffect toe.
0 daalt	GEV stijgt, want herwaarderingsreserve stijgt. GVV blijft gelijk.
interestmarge (RTV - IVV)	toelichting Licht zowel het teller- als noemereffect toe.
0 daalt	Nettowinst en interestkosten blijven gelijk. GTV stijgt door stijging herwaarderingsreserve, dus RTV daalt. Interestkosten blijven gelijk, GVV blijft gelijk, dus IVV blijft gelijk.

- gevolg voor de hefboomfactor
- gevolg voor de interestmarge

1
1

Opgave 4

19 maximumscore 2

$$4 \times 55 + 4 \times \frac{150}{3} + 6 \times \frac{540}{12} = \text{€ } 690$$

Opmerking

Aan het antwoord € 4.060 worden geen scorepunten toegekend.

20 maximumscore 2

$$\frac{(1.170 - 2 \times 150 - 1 \times 540)}{55} = 6 \text{ leden}$$

21 maximumscore 4

vooruitontvangen van

• 3-maandsabbonnement: $(4 - 3) \times \frac{150}{3} \times 1$	50	1
• 3-maandsabbonnement: $2 \times \frac{150}{3} \times 2$	200	1
• 12-maandsabbonnement:		
$6 \times \frac{540}{12} \times 7$	1.890	
$1 \times \frac{540}{12} \times 11$	<u>495</u>	
totaal	€ 2.635	2

Opgave 5

22 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Continuïteit is beter gewaarborgd bij vertrek/overlijden van één van de eigenaren.
- De te betalen belasting over de winst kan lager zijn.

23 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De kostprijs wordt nauwkeuriger opgebouwd.
- Door de verfijning per kostensoort kunnen budgetten nauwkeuriger worden geëvalueerd.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 3

- $13.872,58 + 3.563 \times \frac{40}{38} = 17.623,11$ 1
- $17.623,11 \times 12 \times 1,08 \times 1,30 = 296.914,16$ 1
- $296.914,16 + 3.085,84 = \text{€ } 300.000$ 1

25 maximumscore 1

$$\frac{325.000}{1.000.000 + 300.000} \times 100\% = 25\%$$

26 maximumscore 1

$$\frac{140.000}{1.000.000} \times 100\% = 14\%$$

27 maximumscore 1

$$\frac{183.000}{60.000} = \text{€ } 3,05$$

28 maximumscore 4

directe materiaalkosten		20,00
directe loonkosten		+ <u>5,00</u>
directe kosten		25,00
opslag indirecte variabele loonkosten	0,25 x 25	6,25
opslag indirecte variabele overige kosten	0,14 x 20	2,80
totale indirecte constante kosten		+ <u>3,05</u>
kostprijs		€ 37,10

- 37,10 2
- $\frac{44,59 - 37,10}{44,59} \times 100\% = 16,8\%$ 1
- De bestelling wordt geaccepteerd: $16,8\% > 15\%$ 1
- of
- 37,10 2
- $\frac{44,59}{1,15} = 38,77$ 1
- De bestelling wordt geaccepteerd: $38,77 > 37,10$ 1
- of
- 37,10 2
- $\frac{37,10}{0,85} = 43,65 < 44,59$ 1
- De bestelling wordt geaccepteerd: $43,65 < 44,59$ 1

Opgave 6

29 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{370.000 - 310.000}{9.500 - 7.500} = \text{€ } 30$$

30 maximumscore 1

$$370.000 - (9.500 \times 30) = \text{€ } 85.000$$

31 maximumscore 3

- tarief: $\frac{450.000}{9.000} = \text{€ } 50$ per uur 1

- variabele kosten: $\frac{30}{50} \times 100\% = 60\%$
- dekkingsbijdrage: $100\% - 60\% = 40\%$ 1

- $\frac{85.000}{0,40} \times 1,5 = \text{€ } 318.750$
- $\text{€ } 450.000 > \text{€ } 318.750$: dus voldoet aan de wens 1

of

- tarief: $\frac{450.000}{9.000} = \text{€ } 50$ per uur 1

- dekkingsbijdrage: $50 - 30 = 20$ 1

- $\frac{85.000}{20} \times 50 \times 1,5 = \text{€ } 318.750$
- $\text{€ } 450.000 > \text{€ } 318.750$: dus voldoet aan de wens 1

Opmerking

Indien de leerling het antwoord geeft met behulp van een berekening van de break-even afzet, 1 scorepunt in mindering brengen.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 25 juni.

6 Bronvermeldingen

opgave 1 belastingdienst (aangepast)
bron 5 cao Metaal & Techniek